

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul XI — Nr. 199

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 7 mai 1999

SUMAR

	<u>Pagina</u>		<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 33 din 4 martie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 pct. 2 lit. a), ale art. 361 lit. c) și ale art. 385 ¹ lit. c) din Codul de procedură penală, modificat și completat prin Legea nr. 45/1993.....	1-4	Decizia nr. 39 din 11 martie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 214 alin. 3 din Codul penal.....	6-7
Decizia nr. 37 din 9 martie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 lit. a) și ale art. 15 lit. a) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru.....	4-5	Decizia nr. 44 din 23 martie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Decretului nr. 265/1949 privind obligativitatea contractelor scrise și reglementarea plăților între întreprinderi și organizații economice și ale Decretului nr. 203/1953 privind unele derogări de la art. 3 al Decretului nr. 265/1949	7-8

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 33 din 4 martie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 pct. 2 lit. a), ale art. 361 lit. c) și ale art. 385¹ lit. c) din Codul de procedură penală, modificat și completat prin Legea nr. 45/1993

Lucian Mihai — președinte
Costică Bulai — judecător
Constantin Doldur — judecător
Kozsokár Gábor — judecător
Ioan Muraru — judecător
Nicolae Popa — judecător
Lucian Stângu — judecător
Florin Bucur Vasilescu — judecător
Romul Petru Vonica — judecător
Ion Bonini — procuror
Doina Suliman — magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 pct. 2 lit. a), ale art. 361 lit. c) și ale art. 385 lit. c) din Codul de procedură penală, modificat și completat prin Legea nr. 45/1993, excepție ridicată

nr. 2.942/1997 al Curții Supreme de Justiție — Secția penală.

La apelul nominal răspund personal Dârvaru Ion și Stan Cornel Emilian, asistați de avocat Danil Matei.

Cauza fiind în stare de judecată, se dă cuvântul, pe fond, avocatului autorilor excepției, care arată că sentința pronunțată în cauză nu poate fi atacată cu apel, ci numai cu recurs, și că inculpații pe care îi apără nu pot exercita această cale de atac, ceea ce contravine normelor constituționale, cu referire specială la art. 16 și 20 din Constituție. Legea nr. 92/1992 a introdus calea ordinară a apelului, înăuntrul căreia, din anul 1948, astfel încât se efectuează, de către instanța superioară celei care a pronunțat sentința, o nouă judecată în fond a cauzei, prin aprecierea probelor și cu posibilitatea administrării unor noi, efectul

probelor. Codul de procedură penală, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 45/1993, a instituit, prin art. 279 alin. 2 lit. a), art. 361 lit. c) și art. 385¹, derogări de la regula potrivit căreia sentințele pronunțate, în fond, la prima instanță pot fi supuse apelului, în sensul că acestea pot fi atacate numai cu recurs. În continuare se apreciază că nici chiar necesitatea stabilirii de competențe speciale în cazul unor categorii de persoane aparținând celor mai înalte demnități ale statului nu ar putea încălca principiile fundamentale, cum sunt cele consfințite prin art. 16 și 21 din Constituție. Respectarea principiului egalității în fața legii și a autorităților publice, precum și tratarea nediscriminatorie a inculpaților cu privire la folosirea tuturor căilor de atac nu conduc la uniformitate. Recursul, cu deosebire în penal, nu ar mai avea fizionomia unei căi extraordinare de atac, iar instanța supremă nu ar mai fi transformată în instanță de fond. În acest sens, apărătorul face referire la opiniile unor teoreticieni cunoscuți în domeniul dreptului procesual penal. De asemenea, se apreciază că punctul de vedere comunicat de Guvern, în sensul că excepția este întemeiată, nu este convingător, unele argumente, desprinse din Constituțiile altor țări, precum cea a Franței sau ale unor țări latino-americane, venind chiar în sprijinul excepției de neconstituționalitate invocate. Se face trimitere la Constituția României din 1923, la Codul penal și la Codul civil din 1936, la Legea de organizare judecătorească din 1938, la Legea Curții de Casație din 1939. Apreciază ca necesară reabilitarea instituției Casației în administrarea justiției. În final, solicită admiterea excepției, așa cum aceasta a fost ridicată.

În cuvântul său, reprezentantul Ministerului Public evocă jurisprudența Curții, cu trimitere la deciziile nr. 1/1994, nr. 70/1993, nr. 74/1994, nr. 85/1994, nr. 73/1996, nr. 92/1996, nr. 13/1999 și pune concluzii de respingere a excepției. Consideră că dispozițiile legale atacate sunt constituționale și în concordanță cu practica constituțională a altor țări, precum și a Curții Europene a Drepturilor Omului. În continuare apreciază că, în ceea ce privește garanțiile procesuale, trebuie să se țină seama de condițiile prevăzute la art. 385⁶—385⁹ din Codul de procedură penală. Dreptul la un proces echitabil nu implică imperios existența mai multor grade de jurisdicție, astfel că textele atacate sunt în concordanță cu art. 6 și 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. De asemenea, se apreciază că numai legiuitorul poate stabili competența și procedura de judecată, astfel încât nu se poate reține nici înfrângerea normelor prevăzute la art. 125 și 128 din Constituție.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 25 septembrie 1998, pronunțată în Dosarul nr. 2.942/1997, Curtea Supremă de Justiție — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 pct. 2 lit. a), art. 361 lit. c) și ale art. 385 lit. c) din Codul de procedură penală, astfel cum a fost modificat și completat prin Legea nr. 45/1993, excepție ridicată de Dârvăru Ion și Stan Cornel Emilian cu ocazia judecării recursurilor declarate împotriva Sentinței penale nr. 2/F din 30 iunie 1997, pronunțată de Curtea de Apel Pitești.

În motivarea excepției se susține, în esență, că textele atacate contravin prevederilor constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi, ale art. 21 referitor la accesul liber la justiție, ale art. 125 privind instanțele judecătorești și ale art. 128, care arată că, împotriva hotărârilor judecătorești, persoanele din anumite categorii pot fi atacate cu

căile de atac, în condițiile legii“, prin aceea că sentința pronunțată în cauză nu poate fi atacată cu apel, ci numai cu recurs, în timp ce alte persoane, în cazul comiterii aceluiași infracțiuni, pot folosi și această cale de atac.

Exprimându-și opinia, Curtea Supremă de Justiție apreciază că excepția este întemeiată, deoarece reglementarea accesului parțial la justiție nu respectă principiul potrivit căruia „justiția este unică și egală pentru toți“ și, așa cum se refuză existența unor tribunale extraordinare, trebuie să se respingă și existența oricăror privilegii și discriminări, pentru ca cetățenii să poată beneficia de aceleași căi de atac „și de aceeași procedură în procese similare“. În sprijinul opiniei sale instanța de judecată invocă Decizia Curții Constituționale nr. 60/1993, care „respinge ideea unei discriminări în folosirea căilor de atac, aducându-se atingere dispozițiilor art. 16 din Constituție“. În final, se apreciază că „un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii legiuitorului, ci trebuie să se justifice și rațional în situația normelor procedurale ce sunt de imediată și strictă aplicare“.

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, au fost solicitate punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

Guvernul, în punctul său de vedere, apreciază că susținerile autorilor excepțiilor nu sunt întemeiate pentru următoarele motive:

1. Cu privire la critica adusă prevederilor art. 29 pct. 2 lit. a), ale art. 361 lit. c) și ale art. 385¹ lit. c) din Codul de procedură penală — în sensul că se derogă de la regula că justiția se înfăptuiește în trei grade de jurisdicție, stabilind că hotărârile penale pot fi atacate numai cu recurs atunci când ele sunt pronunțate în primă instanță de curțile de apel și de Curtea Militară de Apel, încălcându-se dispozițiile art. 16 din Constituție — se susține că această critică nu este fondată. În sprijinul susținerii, instanța apreciază că autorii excepției au dat o interpretare eronată principiului egalității consacrat în art. 16 din Constituție, interpretare care este în vădită contradicție cu modul în care a statuat Curtea Constituțională în jurisprudența sa.

2. Referitor la susținerea potrivit căreia dispozițiile legale atacate ar contraveni prevederilor art. 21, 125 și 128 din Constituție se invocă jurisprudența Curții Constituționale, care a statuat, în mod constant, că accesul liber la justiție nu presupune că în toate cazurile trebuie să fie asigurat accesul la toate structurile judecătorești și la toate căile de atac prevăzute de lege, întrucât competența de judecată și procedura sunt stabilite de legiuitor, care poate prevedea reguli deosebite, asigurând părților posibilitatea de a ajunge în fața instanțelor judecătorești.

3. Dispozițiile legale atacate îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 2 din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și sunt așadar compatibile cu prevederile acesteia.

4. Critica vizând neconstituționalitatea aceluiași prevederi legale, pe motiv că ele se bazează pe ideea excluderii pentru anumite categorii de cetățeni a căii de atac a apelului, ținându-se seama de calitatea lor în procesele penale, este inexactă. Textele de lege menționate privesc, pe de o parte, infracțiuni săvârșite de anumite categorii de persoane, iar pe de altă parte, se referă la anumite categorii de infracțiuni.

5. În legislația altor țări este concretizată necesitatea stabilirii de competențe speciale în raport cu calitatea unor categorii de persoane. Argumentul determinant în această privință îl reprezintă dispozițiile din Constituție care stabilesc competențe speciale în privința anumitor categorii de

6. Faptul că nu este prevăzută calea de atac a apelului în cazul sentințelor pronunțate, în primă instanță, de curțile de apel și de Curtea Militară de Apel nu atrage concluzia că în aceste situații nu sunt garantate drepturile procesuale prevăzute pentru cazurile în care există posibilitatea exercitării, în afară de recurs, și a apelului.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul judecătorului-raportor, susținerile părților prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale atacate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Potrivit art. 144 lit. c) din Constituție și art. 23 și următoarele din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să soluționeze excepția ridicată.

Din cuprinsul cererii adresate instanței pentru ridicarea excepției rezultă că dispozițiile legale atacate prevăd că hotărârile penale pronunțate de curțile de apel și de Curtea Militară de Apel pot fi atacate numai cu recurs, care se judecă de Curtea Supremă de Justiție.

Deși autorii excepției, astfel cum rezultă din cererea pentru ridicarea excepției, au atacat ca neconstituțional textul art. 385¹ lit. c) din Codul de procedură penală și, deși instanța de judecată a luat în discuție această normă legală, după cum rezultă din încheierea de sesizare, totuși din eroare, prin dispozitiv, instanța a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 385 lit. c) din Codul de procedură penală, care reglementează limitele rejudecării. Prin urmare, Curtea va examina constituționalitatea dispozițiilor art. 385¹ lit. c) din Codul de procedură penală.

Textele legale atacate au următorul cuprins:

— **Art. 29:** „Curtea Supremă de Justiție: [...]

2. ca instanță de recurs, judecă:

a) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate, în primă instanță, de curțile de apel și Curtea Militară de Apel“;

— **Art. 361:** „Sentințele pot fi atacate cu apel. Nu pot fi atacate cu apel: [...]

c) sentințele pronunțate de curțile de apel și Curtea Militară de Apel“.

— **Art. 385¹:** „Pot fi atacate cu recurs: [...]

c) sentințele pronunțate de curțile de apel și Curtea Militară de Apel“.

Aceste prevederi legale sunt considerate neconstituționale de autorii excepției, în raport cu dispozițiile art. 16, 21, 125 și 128 din Constituție și cu prevederile art. 6 și 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pentru că se limitează liberul acces la justiție și se încalcă principiul egalității în drepturi a cetățenilor, fără privilegii și fără discriminări, prin îngrădirea accesului unor categorii de justițiabili la calea de atac a apelului.

Cu privire la liberul acces la justiție, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra compatibilității acestui drept cu instituirea unor proceduri speciale, precum și asupra faptului dacă liberul acces la justiție implică existența unei proceduri unice, inclusiv în ceea ce privește exercitarea căilor de atac.

Astfel, prin Decizia nr. 1/1994 din 16 martie 1994 a Plenului Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, s-a statuat că liberul acces la justiție presupune accesul la mijloacele

considerat că stabilirea regulilor de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești este de competență exclusivă a legiuitorului. Această soluție rezultă din dispozițiile constituționale ale art. 125 alin. (3), potrivit căruia „Competența și procedura de judecată sunt stabilite de lege“ și ale art. 128, în conformitate cu care „Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii“.

În considerentele aceleiași decizii se reține că semnificația art. 21 alin. (2) din Constituție, potrivit căreia accesul la justiție nu poate fi îngrădit prin lege, este aceea că nu se poate exclude de la exercițiul drepturilor procesuale nici o categorie de persoane sau grup social. Legiuitorul poate institui, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură, precum și modalități de exercitare a drepturilor procedurale, astfel încât accesul liber la justiție nu înseamnă accesul, în toate cazurile, la toate structurile judecătorești și la toate căile de atac. În acest sens s-a pronunțat Curtea Constituțională și prin Decizia nr. 92 din 11 septembrie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 297 din 20 noiembrie 1996.

În legătură cu argumentul potrivit căruia s-a încălcat principiul egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție, Curtea Constituțională a statuat că nu este „contrar acestui principiu (de egalitate) instituirea unor reguli speciale, inclusiv în ceea ce privește căile de atac, atâta timp cât ele asigură egalitatea juridică a cetățenilor în utilizarea lor“. Principiul egalității nu înseamnă uniformitate, așa încât, dacă la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite tratamentul nu poate fi decât diferit. În acest sens este și practica jurisdicțională a Curții, așa cum rezultă din deciziile nr. 70/1993, nr. 74/1994 și nr. 85/1994.

Faptul că, datorită unor prevederi legale, anumite persoane pot ajunge în situații defavorabile, apreciate subiectiv și prin prisma propriilor lor interese, nu reprezintă o discriminare care să efectueze constituționalitatea textelor respective. În acest fel a raționat Curtea Constituțională în Decizia nr. 44 din 24 aprilie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 17 decembrie 1996.

De asemenea, Curtea reține că legiuitorul constituant sau cel ordinar, prin dispoziții constituționale ori prin dispoziții legale, a stabilit regimuri diferite în raport cu natura unor autorități și cu atribuțiile acestora. Acest tratament privește și exercitarea doar a unei căi de atac (recursul). Este cazul sentințelor care privesc infracțiunile săvârșite de senatori, deputați, membri ai Guvernului, judecători ai Curții Constituționale, consilieri de conturi, judecători, procurori și controlori financiari ai Curții de Conturi, președintele Consiliului Legislativ, mareșali, amirali și generali, șefi ai cultelor religioase organizate potrivit legii și de ceilalți membri ai Înalțului Cler care au cel puțin rangul de arhieru sau echivalentul acestuia, de judecători și magistrați-asistenți de la Curtea Supremă de Justiție, judecători de la curțile de apel și Curtea Militară de Apel și de procurori de pe lângă aceste instanțe.

De altfel, în legătură cu efectul devolutiv al recursului și al limitelor sale, în această cauză este necesar să se aibă în vedere și garanțiile procesuale reglementate de art. 385⁶ alin. 3 din Codul de procedură penală. În temeiul acestor prevederi, „Recursul declarat împotriva unei hotărâri care, potrivit legii, nu poate fi atacată cu apel nu este limitat la motivele de casare prevăzute în art. 385⁹, iar instanța este obligată ca, în afara temeiurilor invocate și cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele“.

Cu privire la exercitarea căilor de atac și la concordanța legii procesuale românești cu art. 6 din Convenția pentru

care consacră dreptul persoanei la un proces echitabil, Curtea s-a pronunțat prin Decizia nr. 73 din 4 iunie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 255 din 22 octombrie 1996, statuând că, în sensul practicii Curții Europene a Drepturilor Omului, conceptul de „proces echitabil” nu implică imperios „existența mai multor grade

de jurisdicție, a unor căi de atac al hotărârilor judecătorești, inclusiv exercitarea acestor căi de atac de către toate părțile din proces”.

Întrucât nu au intervenit elemente noi care să determine schimbarea practicii Curții Constituționale, urmează ca excepția de neconstituționalitate invocată să fie respinsă.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție, precum și al art. 1, 2, 3, al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 pct. 2 lit. a), ale art. 361 lit. c) și ale art. 385¹ lit. c) din Codul de procedură penală, modificat și completat prin Legea nr. 45/1993, excepție ridicată de Dârvaru Ion și Stan Cornel Emilian în Dosarul nr. 2.942/1997 al Curții Supreme de Justiție — Secția penală.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 4 martie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Doina Suliman

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 37

din 9 martie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 lit. a) și ale art. 15 lit. a) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Paula C. Pantea	— procuror
Doina Suliman	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluținarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 lit. a) și ale art. 15 lit. a) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, ridicată de Rai Ilie Mircea în Dosarul nr. 4.543/1997 al Curții Supreme de Justiție — Secția civilă.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 2 martie 1999 și au fost consemnate în încheierea din aceeași dată, când, având nevoie de timp pentru a delibera, Curtea a amânat pronunțarea la data de 9 martie 1999.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 1 octombrie 1998, pronunțată în Dosarul nr. 4.543/1997, Curtea Supremă de Justiție — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 lit. a) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, ridicată de recurentul-reclamant Rai Ilie Mircea. Din examinarea concluziilor scrise, depuse în motivarea excepției, rezultă că aceasta privește și dispozițiile art. 15 lit. a) din legea sus-

pronunțe asupra excepției de neconstituționalitate, astfel cum a fost invocată de Rai Ilie Mircea.

În motivarea excepției se susține că taxele de timbru percepute în temeiul dispozițiilor legale atacate „descurajează activitatea creativă din România, au o frecvență scăzută și veniturile la buget din această categorie sunt nesemnificative”.

Prin notele scrise, depuse la dosarul instanței, se consideră, de asemenea, că aplicarea dispozițiilor art. 5 din Legea nr. 146/1997 încalcă prevederile constituționale ale art. 21 alin. (1) privind accesul liber la justiție, ale art. 30 referitor la libertatea de exprimare, ale art. 38 care reglementează munca și protecția socială a muncii, ale art. 50 privind fidelitatea față de țară, ale art. 51 privind respectarea Constituției și a legilor, ale art. 134 alin. (2) lit. b) și c) referitoare la obligațiile statului privind protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară, precum și stimularea cercetării științifice naționale.

Exprimându-și opinia, Curtea Supremă de Justiție apreciază că excepția invocată este neîntemeiată.

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, au fost solicitate punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

Președintele Camerei Deputaților, în punctul său de vedere, consideră că excepția, „fiind de ordin pur formal”, este neîntemeiată.

În punctul de vedere comunicat de Guvern se arată că excepția este nemotivată, deoarece nu sesizează aspecte de neconstituționalitate.

Președintele Senatului nu a comunicat punctul său de

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, punctul de vedere comunicat de Guvern, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise, depuse de autorul excepției, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale atacate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 23 și următoarele din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 lit. a) și ale art. 15 lit. a) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, care au următorul cuprins:

— Art. 5 lit. a): „*Cererile formulate în domeniul drepturilor de autor și de inventator se taxează după cum urmează:*

a) cereri pentru recunoașterea dreptului de autor și a celor conexe, pentru constatarea încălcării acestora și repararea prejudiciilor, inclusiv plata drepturilor de autor și a sumelor cuvenite pentru opere de artă, precum și pentru luarea de măsuri în scopul prevenirii producerii unor pagube iminente sau pentru asigurarea reparării acestora; ... 100.000 lei;“

— Art. 15 lit. a): „*Sunt scutite de taxe judiciare de timbru acțiunile și cererile, inclusiv cele pentru exercitarea căilor de atac, referitoare la:*

a) încheierea, executarea și încetarea contractului individual de muncă, orice drepturi ce decurg din raporturi de muncă, stabilirea impozitului pe salarii, drepturile decurgând din executarea contractelor colective de muncă și cele privind soluționarea conflictelor colective de muncă, precum și executarea hotărârilor pronunțate în aceste litigii.“

Aceste prevederi legale sunt considerate de autorul excepției ca fiind „contrare“ sau în „contradicție“ unele cu altele, astfel că aplicarea lor „nu se poate lăsa la aprecierea instanțelor de judecată, ... fiindcă se pot crea abuzuri de îngrădire a drepturilor de acces la justiție...“.

În speță, obiectul litigiului în fața instanțelor de judecată îl constituie cererea formulată de reclamantul Rai Ilie Mircea, prin care solicită ca pârâta Întreprinderea de Utilaj Greu Construcții Căi Ferate București să fie obligată, în temeiul Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, să perfecteze cu reclamantul, în calitatea sa de autor principal, un contract de cesiune exclusivă, în vederea negocierii remunerației cuvenite.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție, precum și al art. 1, 2, 3, al art. 13 alin. (1) lit. A. c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 lit. a) și ale art. 15 lit. a) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, ridicată de Rai Ilie Mircea în Dosarul nr. 4.543/1997 al Curții Supreme de Justiție — Secția civilă.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 9 martie 1999.

PREȘEDINTELE CURTEI CONSTITUȚIONALE,

TEODOR NICOLAE
LUCIAN MIHAI

Potrivit textelor legale atacate, cererile formulate în justiție pentru recunoașterea dreptului de autor și de inventator sunt scutite de taxe judiciare de timbru numai dacă pot fi asimilate acțiunilor și cererilor ce decurg din raporturi de muncă. De aceea, critica referitoare la încadrarea cererii reclamantului sub incidența dispozițiilor art. 5 lit. a), în loc de art. 15 lit. a) din Legea nr. 146/1997, nu poate fi reținută, deoarece nu privește un aspect de neconstituționalitate.

În legătură cu susținerea conform căreia dispozițiile legale atacate contravin art. 21 alin. (1) din Constituție, privind accesul liber la justiție al oricărei persoane pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor sale legitime, Curtea constată că acest text constituțional nu prevede gratuitatea justiției. Acesta trebuie însă corelat cu art. 138 alin. (1) din Constituție, care stabilește că „...taxele și oricare alte venituri ale bugetului de stat... se stabilesc numai prin lege“, astfel că numai legiuitorul, având atribuții exclusive în acest domeniu, poate stabili scutirea de taxă de timbru a unor cereri formulate în justiție.

Cu privire la susținerea conform căreia taxele de timbru percepute în temeiul textelor de lege atacate „descurajează activitatea creativă din România, au o frecvență scăzută și veniturile la buget din această categorie sunt nesemnificative“, se constată că statul, în temeiul art. 134 alin. (2) lit. b) și c) din Constituție, are obligația de a proteja interesele naționale în activitatea economică, financiară și valutară, precum și de a stimula cercetarea științifică națională, după cum consideră chiar autorul excepției. Dar îndeplinirea acestor obligații nu implică scutirea de plata taxelor de timbru pentru valorificarea în justiție a dreptului de autor sau de inventator.

În legătură cu toate celelalte motive invocate de autorul excepției [prevederile constituționale ale art. 21 alin. (1) privind accesul liber la justiție, ale art. 30 referitor la libertatea de exprimare, ale art. 38 care reglementează munca și protecția socială a muncii, ale art. 50 privind fidelitatea față de țară, ale art. 51 privind respectarea Constituției și a legilor, ale art. 134 alin. (2) lit. b) și c) referitoare la obligațiile statului privind protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară, precum și stimularea cercetării științifice naționale], Curtea constată că nu pot fi primite, întrucât sunt evident de ordin pur formal și nesemnificative pentru soluționarea excepției formulate în cauză.

Magistrat-asistent,

OPINIA

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 39

din 11 martie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 214 alin. 3 din Codul penal

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Ion Bonini	— procuror
Maria Bratu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 214 alin. 3 din Codul penal, ridicată de Prescură Vasile în Dosarul nr. 800/1998 al Tribunalului Brăila.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 4 martie 1999 și au fost consemnate în încheierea de la acea dată, când Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 11 martie 1999.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 8 decembrie 1998 Tribunalul Brăila a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 214 alin. 3 din Codul penal, ridicată de Prescură Vasile, prin apărătorul său, în Dosarul nr. 800/1998 aflat pe rolul acelei instanțe.

În motivarea excepției se arată că dispozițiile art. 214 alin. 3 din Codul penal, care instituie un regim de favoare pentru cazul în care bunul încredințat spre administrare sau conservare este în întregime sau în parte proprietatea statului, contravin dispozițiilor art. 41 alin. (2) din Constituție. Tratatamentul inegal pe care îl generează dispoziția legală criticată face ca, în cazul în care partea vătămată este o societate cu capital integral sau în parte de stat, să nu se poată aplica prevederile art. 131 alin. 2 din Codul penal, privitoare la retragerea plângerii prealabile. Autorul excepției mai arată că în speță partea vătămată a comunicat că nu există prejudiciu și nu înțelege să se constituie parte civilă, în condițiile în care, în perioada respectivă, s-au înregistrat sporuri în greutate la ovinele din fermă, chiar peste media obișnuită, iar numărul lor nu a scăzut. În aceste condiții, dacă ar fi egalitate de tratament, ar exista posibilitatea ca partea vătămată să poată retrage plângerea prealabilă, lucru cu neputință în condițiile în care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, astfel cum se prevede în prezent.

Exprimându-și opinia asupra excepției, Tribunalul Brăila arată că aceasta este întemeiată, deoarece diferențierea modului de punere în mișcare a acțiunii penale, după cum bunul este sau nu proprietatea statului, contravine dispozițiilor art. 41 alin. (2) din Constituție.

În conformitate cu dispozițiile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, au fost solicitate punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților se susține că excepția este neîntemeiată, deoarece lipsa plângerii prealabile sau retragerea ei înlătură numai răspunderea penală, nu și incriminarea.

În punctul de vedere al Guvernului se arată că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Se precizează că

și 3, prin Legea nr. 140/1996 pentru modificarea și completarea Codului penal, însă, din eroare, dispozițiile alin. 3 nu au fost corelate cu prevederile art. 41 alin. (2) din Constituție. Deși aceste dispoziții constituționale prevăd necesitatea ca pentru întreaga proprietate privată, indiferent de titularul ei, să existe un singur regim juridic, totuși Codul penal conține — în ceea ce privește punerea în mișcare a acțiunii penale — regimuri diferite. Astfel, dacă bunurile încredințate spre administrare sau conservare fac parte din categoria proprietății private aparținând cetățenilor, acțiunea penală împotriva celui care, cu rea-credință, a pricinuit pagube acestora poate fi pusă în mișcare numai în baza plângerii prealabile a persoanei vătămate. În schimb, dacă paguba pricinuită cu ocazia administrării sau conservării privește proprietatea privată a statului, acțiunea penală poate fi pusă în mișcare din oficiu, nemaifiind condiționată de existența plângerii prealabile a persoanei vătămate. Desigur — se arată în continuare în punctul de vedere al Guvernului — este de atributul legiitorului să aleagă cea mai bună soluție legislativă, optând fie pentru condiționarea punerii în mișcare a acțiunii penale de plângerea prealabilă a persoanei vătămate, în toate cazurile, fie pentru punerea în mișcare din oficiu, indiferent de titular. Constituția interzice însă ca legea să conțină reglementări distincte cu privire la ocrotirea proprietății private. Or, tocmai în aceasta constă neconstituționalitatea dispozițiilor art. 214 alin. 3 din Codul penal, de vreme ce acestea ocrotesc, în condiții speciale, numai proprietatea privată a statului, nu și proprietatea privată a celorlalte persoane fizice sau juridice. În concluzie, se apreciază că dispozițiile alin. 3 al art. 214 din Codul penal trebuie considerate ca parțial neconstituționale, în măsura în care instituie o reglementare specială pentru proprietatea privată a statului.

Președintele Senatului nu a comunit punctul său de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părților, dispozițiile legale atacate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Potrivit prevederilor art. 144 lit. c) din Constituție și ale art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Critica de neconstituționalitate privește art. 214 alin. 3 din Codul penal, potrivit căruia: „*Dacă bunul este proprietate privată, cu excepția cazului când acesta este în întregime sau în parte proprietatea statului, acțiunea penală pentru fapta prevăzută în alin. 1 se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.*”

Cu privire la aceste prevederi legale, Curtea s-a pronunțat prin Decizia nr. 5 din 4 februarie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 95 din 11 martie 1999, constatând că dispoziția „*cu excepția cazului când acesta este în întregime sau în parte al statului.*” din art. 214 alin. 3 din Codul penal este neconstituțională.

În considerentele acestei decizii s-a arătat că prin art. 214 alin. 3 din Codul penal se face o diferențiere neconstituțională între protecția proprietății private a statului și protecția proprietății private a altor subiecte de drept, ceea ce contravine prevederilor art. 41 alin. (2) din Constituție și art. 131 alin. 2 din Codul penal, care prevăd că

privată, cu excepția cazului când acesta este în întregime sau în parte al statului, acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate”, contravenind prevederilor art. 41 alin. (2) din Constituție.

Potrivit art. 23 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, republicată, nu pot face obiectul excepției de neconstituționalitate prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale, iar conform alin. (6) al aceluiași articol, într-o asemenea situație instanța judecătorească are obligația de a respinge ea

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 214 alin. 3 din Codul penal, ridicată de Prescură Vasile în Dosarul nr. 800/1998 al Tribunalului Brăila.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 11 martie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Maria Bratu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 44

din 23 martie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Decretului nr. 265/1949 privind obligativitatea contractelor scrise și reglementarea plăților între întreprinderi și organizații economice și ale Decretului nr. 203/1953 privind unele derogări de la art. 3 al Decretului nr. 265/1949

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stăngu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Paula C. Pantea	— procuror
Florentina Geangu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor Decretului nr. 265/1949 privind obligativitatea contractelor scrise și reglementarea plăților între întreprinderi și organizații economice și ale Decretului nr. 203/1953 privind unele derogări de la art. 3 al Decretului nr. 265/1949, ridicată de Societatea Comercială „Ring Oil Investment” — S.R.L. din București în Dosarul nr. 4.604/1997 al Judecătoriei Sectorului 5 București.

La apelul nominal au răspuns avocat Bârlă Graziela, pentru autorul excepției, și Societatea Comercială „Romtelecom” — S.A. din București, prin consilier juridic Tomescu Marcel.

Procedura este legal îndeplinită.

Față de declarația părților că nu au cereri prealabile de formulat, se constată cauza în stare de judecată și se dă cuvântul în fond.

Avocat Bârlă Graziela arată că, față de împrejurarea că actele normative atacate ca neconstituționale sunt abrogate, excepția ridicată este lipsită de obiect și, în consecință, se

însăși excepția ridicată, fără a mai sesiza Curtea Constituțională. În raport cu aceste reglementări Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 214 alin. 3 din Codul penal a fost ridicată la data de 8 decembrie 1998, deci la o dată anterioară pronunțării Deciziei nr. 5 din 4 februarie 1999. De aceea, deși Curtea a fost legal sesizată, excepția a devenit ulterior inadmisibilă și urmează a fi respinsă, confirmându-se în acest fel caracterul obligatoriu al Deciziei nr. 5 din 4 februarie 1999.

c) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al

Având cuvântul, reprezentantul Societății Comerciale „Romtelecom” — S.A. din București solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca inadmisibilă.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate. În susținerea concluziilor arată că, potrivit dispozițiilor art. 23 alin. (1) coroborate cu alin. (6) al aceluiași articol din Legea nr. 47/1992, republicată, excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă atunci când actul normativ atacat nu mai este în vigoare.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Judecătoria Sectorului 5 București, prin Încheierea din 27 ianuarie 1998, a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a Decretului nr. 265/1949 și a Decretului nr. 203/1953, ridicată de Societatea Comercială „Ring Oil Investment” — S.R.L. din București.

Curtea Constituțională constată că, deși încheierea pronunțată în Dosarul nr. 4.604/1997, prin care a fost sesizată de Judecătoria Sectorului 5 București, este din 27 ianuarie 1998, dosarul a fost trimis la Curte abia la 22 decembrie 1998, deci după 11 luni de la data ridicării excepției de neconstituționalitate.

În motivarea excepției autorul acesteia a susținut că prevederile decretelor atacate încalcă dispozițiile alin. (1) și (2) ale art. 41 din Constituție, potrivit cărora dreptul de proprietate este garantat și proprietatea privată este ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titlu. Autorul acesteia s-a susținut că sunt încălcate și prevederile alin. (7) ale aceluiași articol, potrivit cărora averea dobândită licit nu poate fi confiscată.

Instanța de judecată și-a exprimat opinia în sensul că

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, au fost solicitate punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul de vedere comunicat Curții Constituționale președintele Camerei Deputaților consideră că excepția de neconstituționalitate ridicată este inadmisibilă. Se arată că Decretul nr. 265/1949 a fost abrogat prin Legea nr. 9/1972, iar Decretul nr. 203/1953 a fost abrogat prin Decretul nr. 311/1987. Se apreciază că „intervenția Curții Constituționale în aprecierea constituționalității unor norme juridice care și-au încetat existența înainte de intrarea în vigoare a Constituției ar fi contrară rolului și funcțiilor sale constituționale, dar și o încălcare a principiului neretroactivității legii”. De aceea, se arată în continuare, pentru a fi caracterizată ca o excepție de neconstituționalitate în sensul art. 144 lit. c) din Constituție, este necesar ca ea să privească o normă în vigoare și contrară Constituției.

Guvernul, în punctul său de vedere, arată că excepția invocată este inadmisibilă, deoarece la data invocării ei decretul nr. 265/1949 și nr. 203/1953 erau abrogate.

Președintele Senatului nu a comunicat punctul său de vedere.

În temeiul dispozițiilor art. 5 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională a solicitat Consiliului Legislativ date referitoare la menținerea în vigoare a actelor normative atacate ca neconstituționale. În răspunsul primit, prin Adresa nr. 77 din 15 februarie 1999, se precizează că Decretul nr. 265/1949 a fost abrogat expres prin Legea finanțelor nr. 9/1972, iar Decretul nr. 203/1953 a fost abrogat prin Decretul nr. 311/1987 (nepublicat), decret care a fost ulterior abrogat prin Legea nr. 129/1996.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților și Guvernului, comunicarea președintelui Consiliului Legislativ, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile părților și ale procurorului, dispozițiile legale atacate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională constată că a fost legal sesizată.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Decretului nr. 265/1949 privind obligativitatea contractelor scrise și reglementarea plăților între întreprinderi și organizații economice și ale Decretului nr. 203/1953 privind unele derogări de la art. 3 al Decretului nr. 265/1949, excepție ridicată de Societatea Comercială „Ring Oil Investment” — S.R.L. din București în Dosarul nr. 4.604/1997 al Judecătoriei Sectorului 5 București.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 23 martie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Florentina Geangu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2-4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,
cont nr. 30.98.12.301 B.C.R. — S.M.B.

Adresa pentru publicitate : Serviciul relații cu publicul și agenții economici, București,
Str. Blanduziei nr. 1, sectorul 2, telefon 211.57.30.

Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 668.55.58 și 335.01.11/2178.

